

**Кои се инвестициите и
минималните стандарди
за заштита од родово засновано
и семејно насилство?**

Мај, 2019 година

Издавач:

ХЕРА - Асоцијација за здравствена едукација и истражување

Автори:

Бојан Јовановски и Наташа Бошкова

Уредничка:

Елизабета Божиноска

Дизајн и внатрешно уредување:

Моника Габерова

Лектура:

Виолета Танчева-Златева

Печатница:

Полиестердеј

Тираж:

300

Програмата е финансирана
од Европската Унија

Овој документ беше подготвен во рамките на проектот „Техничка помош на Владата и на организациите на граѓанското општество за решавање на недостатоците во обезбедувањето услуги и усогласување со минималните стандарди утврдени со Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и семејно насилство“ имплементиран од ХЕРА – Асоцијација за здравствена едукација и истражување, во рамки на Регионалната програма на ЕУ и UN Women „Спречување на насилството врз жените и девојките во Западен Балкан и Турција: Имплементирање на норми – промена на ставови“.

Овој документ беше изработен со финансиска поддршка на Европската Унија. Сите содржини во него се одговорност на ХЕРА – Асоцијација за здравствена едукација и истражување и не нужно ги одразуваат ставовите на Европската Унија. Содржината на овој документот не нужно ги одразува ставовите на UN Women, Извршниот одбор или земјите-членки на Обединетите нации. Ознаките во овој документ не подразбираат мислење за правниот статус на која било земја или територија, или нејзините органи или за ограничување на границите. Текстот не е уреден според официјалните стандарди за објавување и UN Women не прифаќа никаква одговорност за грешки.

Обезбедувањето основни финансиски средства и стандарди за подобрување на достапноста кон специјализираните сервиси за жртви на родово засновано насилство и домашно насилство претставува императив за Владата на Република Северна Македонија во борбата против насилството врз жените и против семејното насилство. Овој документ прави анализа на потребните ресурси и мерки кои треба да ги преземат соодветните министерства за да се обезбеди ефикасно функционирање на специјализираните сервиси за заштита од родово засновано насилство согласно стандардите на Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилство врз жените, вклучувајќи го и семејното насилство, и Акцискиот план за нејзино спроведување (2018-2023).

ВОВЕД

Република Северна Македонија покажа политичка волја за елиминирање на сите форми на насилство врз жените преку ратификување на Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените, вклучувајќи го и семејното насилство (во понатамошниот текст: Истанбулската конвенција). За нејзино операционализирање, Владата на Република Северна Македонија усвои Акциски план за спроведување на Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и семејно насилство 2018 – 2023 (во понатамошниот текст: Акциски план)¹, поставувајќи три основни цели преку кои (1) ќе ги усогласи законите со одредбите на Истанбулската конвенција, (2) ќе воспостави општи и специјализирани сервиси за унапредување на заштитата на жртвите на родово заснованото насилство и на жртвите на семејно насилство и (3) ќе спроведе активности за превенција од родово засновано насилство и семејно насилство.

До ратификацијата на Истанбулската конвенција, законската и институционалната рамка во државата беше насочена кон заштита на жртвите на семејно насилство. Постапките преземени по пријавените случаи за дела што се регулирани со Кривичниот законик се нецелосни и непрофесионални². Од друга страна, дел од професионалците задолжени да им даваат заштита на жртвите на семејно насилство при постапувањето даваат предност на заштитата на институцијата семејство наспроти заштитата на жртвите на семејно насилство и нивното право на сигурност и приватност³. Жртвите на семејно насилство искажуваат недоверба во одделни институции и/или незадоволство од нивната работа, или пак од работата на поединци во тие институции⁴. Како резултат на тоа, жртвите честопати не го пријавуваат насилството и насилниците остануваат неказнети. Со тоа се повторува културата на неказнување на родово заснованото насилство.

---

¹Влада на Република Македонија. Акциски план за спроведување на Конвенцијата за спречување и борба против насилството врз жените и семејното насилство во Република Македонија (2018 – 2023), 2018.

http://www.mtsp.gov.mk/pocetna-ns_article-nacionalniot-plan-za-sproveduvanje-na-konvencijata-za-spreuvanje-i-borba-protiv-nasilstvoto-vrz-zen.nsp

²Сојуз – Национален совет за родова еднаквост. Финален извештај. Информирање и собирање податоци од жртви на родово засновано насилство и Мониторинг и препораки за унапредување на локалните политики за поддршка и заштита на жртвите на родово засновано насилство, 2014.

³Мирчева Стојанка, Чачева Виолета, Кениг Николина. Глас за правда: Истражувачки извештај: процена на судските постапки за случаи на семејно насилство, со посебен фокус на менаџирање на предметите од родова перспектива, УКИМ, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, 2014.

⁴Мирчева Стојанка, Чачева Виолета, Кениг Николина. Глас за правда: Истражувачки извештај: процена на судските постапки за случаи на семејно насилство, со посебен фокус на менаџирање на предметите од родова перспектива, УКИМ, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, 2014, стр. 15.

СТАТИСТИЧКИ ПОДАТОЦИ

Кога станува збор за сексуалното насилство како екстреман облик на родово засновано насилство, само 21,4% би пријавиле во полиција доколку некој сексуално ги вознемирува на улица, а 52,2% би пријавиле во полиција доколку некој изврши директен физички или сексуален напад врз нив⁵.

Според статистиката на Министерството за внатрешни работи, во 2017 година биле регистрирани 903 случаи на семејно насилство, од кои 756, или 84%, биле случаи на семејно насилство врз жени. Од нив, 534 жени, или 60%, биле жртви на насилство од сопруг, партнер или поранешен партнер⁶.

Според статистичките податоци за семејно насилство согласно граѓанско правниот систем, за евиденција на Министерството за труд и социјална политика, во 2017 година вкупниот број на новоевидентирани случаи на семејно насилство во 30 Меѓуопштински центри за социјална работа изнесува 1081 жртви од кои: жени 778, деца 156 и мажи 157⁷.

Во периодот од 2016 до 2018 година во Република Северна Македонија биле извршени 34 убиства врз жени, од кои 28 можат да се класифицираат како фемицид. Кај повеќе од 60% од фемицидите кривичното дело е извршено од страна на актуелниот или поранешен брачен или вонбрачен

партнер со кого живееле во заедница. Во повеќе од 80% од случаите убиството се случило во заедничкиот дом или, доколку била почната постапка за развод, во домот на родителите на жртвата⁸.

Во текот на 2018 година граѓанската организација ХЕРА, изработи Методологија за утврдување на трошоците за воспоставување и работа на специјализираните сервиси за заштита од родово засновано насилство и семејно насилство (според постојните минимални стандарди наведени во *Combating violence against women: minimum standards for support services*⁹).

Освен тоа, ХЕРА направи и процена на цените за видовите на услуги кои се обезбедуваат за жените жртви на насилство, за семејствата, но и за сторителите на насилството (во понатамошниот текст: Методологија за трошоци). Вкупните трошоците за исполнување на минималните стандарди за функционирање на секој тип на специјализиран сервис за заштита од родово засновано насилство и семејно насилство, како и процената на цените за секој од видовите на услуги, се претставени во Анекс 1 на овој документ.

⁵Реактор Истражување во акција. Истражување на опсегот на родово-базирано насилство врз жените и девојките на јавните места во Скопје, 2012.

⁶Министерство за внатрешни работи, 2017, http://www.mvr.gov.mk/Upload/Editor_Upload/semejno%20nasilstvo.pdf

⁷Министерство за труд и социјална политика, 2017, Годишен извештај за семејно насилство, http://www.mvr.gov.mk/Upload/Editor_Upload/semejno%20nasilstvo.pdf

⁸Димушевска Е., Анализа на случаи на фемициди – убиства на жени во Република Македонија, Национална мрежа против насилство, 2018, стр. 35. http://www.glasprotivnasilstvo.org.mk/wp-content/uploads/2013/11/Femicidi-mk.final_.pdf.

⁹Kelly L., *Combating violence against women: minimum standards for support services*, 2008

[https://www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolencecampaign/source/eg-vaw-conf\(2007\)study%20rev.en.pdf](https://www.coe.int/t/dg2/equality/domesticviolencecampaign/source/eg-vaw-conf(2007)study%20rev.en.pdf)

СТАТИСТИЧКИ ПОДАТОЦИ

Во процесот на изработка на методологијата за трошоци беа вклучени претставници/чки на граѓанските организации кои обезбедуваат специјализирани услуги за жртви на семејно насилство и на Министерството за труд и социјална политика.

Процесот се состоеше од разгледување на постоечките документи, интервјуа и посети на давателите на специјализирани услуги, изработка на нацрт методологија, и верификациска работилница за проверка на нацртот на која учествуваа претставнички од: ХЕРА, Министерството за труд и социјална политика, Канцеларијата на UN Women во Скопје, Здружение на млади правници, Кризен центар „Надеж“, Организација на жени на Град Скопје, Национална мрежа против насилство врз жените и семејно насилство, Женски Форум – Тетово, Национален сојуз за родова рамноправност, и Едукативно хуманитарна организација – ЕХО Штип.

СОС-линија за жртви на семејно насилство

Во Република Северна Македонија функционираат три телефонски СОС-линии за жртви на семејно насилство и една линија за жртви на трговија со луѓе, раководени од здруженија. Услугите на линиите за жртви на семејно насилство се достапни само на македонски јазик, а за жртви на трговија со луѓе на македонски и на англиски јазик.

Според податоците на здруженијата, во последните четири години обезбедено е советување за 1.155 жртви на трговија со луѓе и советување на 1.764 жртви на семејно насилство.

Согласно стандардите на Истанбулската Конвенција, секоја држава треба да воспостави најмалку една бесплатна 24/7 достапна телефонска линија на која жртвите ќе можат да добијат точна, навремена и доверлива информација за механизмите за заштита и за достапните сервиси. Притоа услугите за телефонско советување треба да бидат достапни на што поголем број јазици кои се зборуваат во државата, а информацијата за постоење на СОС-линијата треба да биде широко распространета.

Акцискиот план предвидува постоење на национална СОС-линија за помош само на жртви на семејно насилство.

Советувалишта за психосоцијална поддршка и правна помош за семејно насилство

Во моментот во Република Северна Македонија функционира само еден сервис, Прв семеен центар за жртви на семејно насилство во Град Скопје, раководен од граѓанска организација ХЕРА. Во него се обезбедува психосоцијална поддршка на жртви на семејно насилство, на сторители на семејно насилство и на деца жртви¹⁰. Во ова советувалиште за психосоцијална поддршка и на жртви и сторители на семејно насилство, во 2018 година биле опфатени 106 жртви, 41 сторител и 79 деца.

Во триесет центри за социјална работа низ државата, во рамките на брачните советувалишта, стручните работници обезбедуваат советување на жртви на семејно насилство, но условите за работа и капацитетите на персоналот не ги исполнуваат стандардите предвидени со Истанбулската конвенција¹¹.

Правна помош на жртви на родово засновано насилство обезбедуваат повеќе здруженија преку системот на бесплатна правна помош, воспоставен со Законот за бесплатна правна помош, или преку обезбедување на правна помош финансирана од донатори¹².

Согласно Истанбулската конвенција, потребно е да се обезбеди долготрајна помош и поддршка на жртвите на родово засновано насилство, потоа превентивна мерка на заштита во форма на услугата

Советувалиште за сторителите на насилството, како и правна помош на жртвите на родово засновано насилство, и тоа преку сервиси достапни по еден на 50 000 жени, или вкупно 20 советувалишта распоредени рамномерно во секоја општина во државата. Според Акцискиот план, државата до почетокот на 2023 година ќе воспостави десет советувалишта за поддршка на жртви на семејно насилство, сторители на семејно насилство и деца, во кои жртвите можат да добиваат и бесплатна правна помош.

Со тоа ќе се постигне минималниот стандард на Истанбулската конвенција.

¹⁰ХЕРА – Асоцијација за здравствена едукација и истражување, 2014, Прв семеен центар, <https://hera.org.mk/%D0%BF%D1%80%D0%B2-%D1%81%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD-%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%80/>

¹¹„Службен весник на Република Македонија“ бр. 17/2015; 28/2015; 72/2015; 94/2015; 143/2015; 48/2016. Интервју со претставник на Министерството за труд и социјална политика, септември 2018 година.

¹²Моментално функционира неформална мрежа на организации што обезбедуваат правна помош на различни категории ранливи граѓани преку обезбедување на бесплатна правна помош, правна и параправна помош. Повеќе на: <https://www.pravnozajakni.mk/>

Центри за жртви на семејно насилство (засолништа и кризни центри)

Во Република Северна Македонија моментално функционираат четири засолништа за жртви на семејно насилство во Скопје, Кочани, Свети Николе и Битола раководени од Министерството за труд и социјална политика, со капацитет за сместување од пет до осум лица по центар. Во рамките на центрите во последните четири години се сместуваат во просек по 34 жртви годишно (вклучително и деца). Еден центар за згрижување жртви на насилство е управуван од граѓанска организација, поточно од Организацијата на жени на Град Скопје, лоциран во Скопје¹³. Има капацитет од четири кревети и годишно сместува 30 жени и 16 деца жртви од целата држава.

Од 2016 година, со поддршка на странски донации, воспоставена е и функционира Сигурна куќа за згрижување на ЛГБТИ луѓето, раководена од граѓанската организација Хелсиншки комитет за човекови права на Република Македонија. Капацитетот на овој сервис е истовремено згрижување на седум лица, кои можат да престојуваат најмногу до 12 месеци¹⁴.

Согласно стандардите на Истанбулската конвенција, потребно е да се обезбеди простор за сместување за едно семејство¹⁵ за секои 10 000 жени, рамномерно распореден по општините низ целата држава, односно 12 засолништа со најмалку 24 легла. Услугите што се достапни на жртвите на родово засновано насилство и семејно насилство

треба да бидат инклузивни и за ранливите категории на жени, како што се бремените жени, припадничките на различни етнички заедници, жените со мали деца, самохраните мајки, жените со попреченост, жените од руралните средини, жените кои употребуваат дроги, сексуалните работнички, мигрантките, бегалките, лезбијките, бисексуалките и трансродовите луѓе, жените кои живеат со ХИВ, бездомничките и другите категории на ранливи жени.

На територијата на Град Скопје функционира еден кризен центар за жртви на семејно насилство за сместување на жртви во првите 24 до 48 часа, со капацитет од пет легла. Кризниот центар, како и засолништето за згрижување на жртви на семејно насилство, управувано од граѓанска организација, и Националната СОС линија раководена од граѓанска организација, се финансиски поддржани од Министерството за труд и социјална политика. Со тоа, Министерството поддржува 3 специјализирани услуги за семејно насилство за кои во 2018 година обезбеди 3.000.000 денари.

Според Акцискиот план, предвидено е најдоцна до 2023 година, во рамките на четирите центри за жртви на семејно насилство, да се воспостават и четири кризни центри за жртви на семејно насилство (сместување 24-48 часа) со капацитет од по 20 легла.

¹³Министерство за труд и социјална политика, 2018, <https://goo.gl/5VLpMY>

¹⁴ЛГБТИ Центар за поддршка, 2017, <http://lgbti.mk/sigurna-kuka/>

¹⁵Простор за сместување на едно семејство, според Истанбулската конвенција, подразбира доволно кревети за мајка со просечен број деца по семејство во државата. *Combating violence against women: minimum standards for support services*, стр. 59

Сервиси за жртви на сексуално насилство

До ратификувањето на Истанбулската конвенција, во државата не постоеја специфични сервиси за потребите на жртвите на сексуално насилство. Истанбулската конвенција им наметнува обврска на државите за воспоставување кризни центри за жртви на сексуално насилство, кои имаат цел да обезбедат подолготрајна поддршка преку советување, терапија и поврзување со други сервиси на жртвите на силување што ќе бидат раководени од граѓански организации, како и центри за упатување жртви на сексуално насилство во кои ќе се обезбеди итна медицинска грижа, висококвалитетна форензичка услуга и психосоцијална поддршка во првите 72 часа од пријавувањето. Во текот на 2018 година Министерството за здравство, со поддршка на УНДП и УНФПА, воспостави три центри за упатување жртви на сексуално насилство – во Скопје (сместен во Клиниката за гинекологија и акушерство), во Куманово (сместен во Општата болница – Куманово) и Тетово (сместен во Општата болница – Тетово)¹⁶. Според Истанбулската конвенција, земјата може да избере да воспостави еден вид од центрите за поддршка на жртви на сексуално насилство, или комбинирано. Минималниот стандард што го пропишува Истанбулската конвенција е воспоставување на најмалку еден центар за упатување на жртви на сексуално насилство на секои 200 000 жени, еднакво достапни на жители во урбаните и во руралните делови од државата¹⁷.

Покрај трите постојни центри за упатување жртви на

сексуално насилство во Скопје, Куманово и Тетово, државата до крајот на 2023 година треба да отвори и дополнителни три центри во преостанатите делови на државата¹⁸. Министерството за здравство изготви и Стандардна оперативна процедура за обезбедување на сеопфатен мултисекторски одговор во центрите за упатување на жртвите на сексуално насилство и обезбеди финансиски средства за координаторките на сите три центри во износ од 300.000 денари¹⁹.

До крајот на 2018 година е воспоставен еден центар за жртви на сексуално насилство (засолниште) во Скопје, а до првата половина на 2023 година треба да се отвори уште еден ваков центар во западниот дел на земјата, со што би се постигнал стандардот поставен со Истанбулската конвенција²⁰. Во текот на 2018 година се направи измена и дополнување на Правилник за нормативите и стандардите за простор, опрема, стручни кадри и средства потребни за основање и започнување со работа на установа за социјална заштита на Центар за лица-жртви на трговија со луѓе и жртви на сексуално насилство²¹. Исто така подготвени се стандардни процедури и други интерни акти за работа на овој центар во согласност со меѓународните стандарди. За функционирањето на Центарот, Министерството за труд и социјална политика во буџетот за 2019 година има обезбедено средства во износ од 1.500.000 денари.

¹⁶Министерство за здравство, 2018, <http://zdravstvo.gov.mk/centri-za-upatuvanje-zhrtvi-na-seksualno-nasilstvo-vo-skopje-kumanovo-i-tetovo>

¹⁷Влада на Република Македонија. Акциски план за спроведување на Конвенцијата за спречување и борба против насилството врз жените (2018–2023), 2018.

¹⁸Влада на Република Македонија, Стандардна оперативна процедура за обезбедување на сеопфатен мултисекторски одговор во центрите за упатување на жртвите на сексуално насилство <http://zdravstvo.gov.mk/wp-content/uploads/2018/10/SOP-za-obezbeduvane-na-seopfaten-i-multisektorski-odgovor-vo-TSentri-za-upatuvane-na-zhrtvi-na-seksualno-nasilstvo.pdf>

¹⁹Министерство за здравство, 2018, Програма за активна здравствена заштита на мајките и децата во Република Македонија за 2018 година. <http://zdravstvo.gov.mk/wp-content/uploads/2018/02/Programa-majki-deca-2018.pdf>

²⁰Влада на Република Македонија. Акциски план за спроведување на Конвенцијата за спречување и борба против насилството врз жените (2018–2023), 2018.

²¹Службен весник на РМ, бр. 80 од 7.5.2018

ПРЕПОРАКИ

- » Министерството за труд и социјална политика континуирано да обезбедува годишен буџет од 1.541.080 МКД за исполнување на минималните стандарди за функционирање на СОС-линија за помош на жртви од семејно насилство.
  - » Министерството за здравство, најдоцна до 2023 година, да спроведе мапирање на територијата на Република Северна Македонија, да изготви финансиска анализа за воспоставување и да отвори дополнителни три центри за упатување на жртви на сексуално насилство во рамките на здравствените институции.
  - » Министерството за здравство да воспостави кризни центри за жртви на сексуално насилство раководени од граѓанска организација за советување, терапија и поврзување со други сервиси и да обезбедува годишен буџет од 1.113.991 МКД по центар – односно да издвојува по 23.208 МКД месечно за корисник за исполнување на минималните стандарди за функционирање на ваков тип на сервиси.
  - » Министерството за труд и социјална политика до 2023 година да воспостави четири центри за сместување на жртви на семејно насилство (засолништа), рамномерно распределени по регионите на земјата, и да обезбедува годишен буџет од 1.883.313 МКД за исполнување на минималните стандарди за функционирање по центар – односно да издвојува по 94.166 МКД за сместување на една жртва во времетраење од 3 месеци (примарна помош).
  - » Министерството за труд и социјална политика да воспостави четири кризни центри за жртви на семејно насилство (сместување 24-48 часа) во рамките на засолништата и да обезбедува годишен буџет од 2.391.981 МКД за исполнување на минималните стандарди за функционирање на еден кризен центар за жртви на семејно насилство – односно да издвојува по 2.658 МКД дневно за сместување и давање грижа и поддршка на една жртва.
  - » Министерството за труд и социјална политика, во соработка со единиците на локалната самоуправа, најдоцна до 2023 година да воспостави дваесет центри за психосоцијално советување на жртви на семејно насилство и за семејствата, во кои ќе бидат вклучени и услуги за советување на сторителите на насилството, како и бесплатна правна помош.
  - » Министерството за труд и социјална политика континуирано да обезбедува годишен буџет од 2.219.481 МКД за исполнување на минималните стандарди за функционирање на сервис за психосоцијално советување на жртви на семејно насилство и за семејствата – односно да издвојува по 10.880 МКД месечно за корисник.
-

ПРЕПОРАКИ

- » Министерството за труд и социјална политики континуирано да обезбедува годишен буџет од 1.298.055 МКД за исполнување на минималните стандарди за функционирање на сервис за советувњање и третман на сторители на насилство - односно да издвојува по 13.512 МКД месечно за корисник.
- » Министерството за труд и социјална политика, во соработка со Заводот за социјални дејности и граѓанските организации, да ревидираат и усвојат нови стандарди и процедури за работа на сите специјализирани сервиси за заштита од родово заснованото насилство согласно критериумите на Истанбулската конвенција, и да прави периодични усогласувања на процената на трошоците за специјализираните сервиси согласно новите стандарди и процедури.
- » Министерството за труд и социјална политика континуирано да обезбедува основни и континуирани обуки за персоналот вклучен во давање на услугите во специјализираните сервиси за заштита од родово засновано насилство.
- » Министерството за здравство континуирано да обезбедува годишни обуки за мултисекторско постапување за заштита на жртвите од сексуално насилство, во соработка со професионалци од центрите за социјална работа, полиција, јавно обвинителство, судии, здравствени институции и граѓански организации.
- » Министерството за труд и социјална политика да го ревидира Правилникот за нормативи и стандарди за простор, опрема, стручни кадри и средства потребни за основање и започнување со работа на центар за жртви на сексуално насилство (засолниште), да направи усогласување на процената на трошоците согласно новите стандарди и процедури и да отвори уште еден центар за жртви на сексуално насилство (засолниште) до крајот на 2023 година.
- » Министерството за правда, во соработка со граѓанските организации, да изработи и усвои стандарди и процедури за бесплатна правна помош за жртвите на родово засновано насилство, како и да обезбеди одржливо финансирање на бесплатна правна помош за сите жртви на родово заснованото насилство.

Препораките наведени во Документот за јавни политики се изведени согласно **Методологијата за утврдување на трошоците за специјализираните услуги за жени жртви на насилство и на семејно насилство, дефинирање на цените и проценка на цените за шест услуги**, документ кој го изработи ХЕРА со поддршка на канцеларијата на UN Women во Скопје. До подготовката на Документот за јавни политики, Министерството за труд и социјална политика ја нема усвоено Методологијата за утврдување на трошоците за специјализираните услуги за жени жртви на насилство и на семејно насилство, дефинирање на цените и проценка на цените за шест услуги.

АНЕКС 1 – Трошоци за исполнување на минималните стандарди за функционирање на специјализирани сервиси за заштита од родово засновано насилство и домашно насилство

Тип на специјализиран сервис за заштита од родово засновано насилство и семејно насилство	Буџет за воспоставување на сервисот	Опис на буџетот за отворање на сервисот	Трошоци за годишно одржување на сервисот	Опис на трошоците за годишно одржување на сервисот	Трошоци по клиент/ услуга
Национална СОС-линија за помош и поддршка на жени жртви на семејно насилство	79.600 МКД	Опрема (столови, маси, телефони, софтвер, интернет)	1.541.080 МКД (за 2.160 повици годишно)	Режиски трошоци	713,00 МКД (по повик)
		Реновирање на простор		Кирија	
		Обука на персонал		Хонорар за стручно лице - супервизор	
		Изработка на правилници и книги за водење клиенти		Хонорари за операторки за 24-часовно покривање во текот на седмицата	
				Промоција на сервисот	
Центри за жртви на семејно насилство (Кризни центри за сместување 24–48 часа)	334.990 МКД	Опрема (столови, маси, телефони, софтвер, кујна, спални соби, сигурносна врата, интернет)	2.391.981 МКД (за 84 корисници годишно, односно 168 ноќевања годишно)	Режиски трошоци	2.658 МКД (по ноќевање од корисник)
		Реновирање на простор		Кирија	
		Обука на персонал		Хонорари за стручни лица	
		Изработка на правилници и книги за водење клиенти		Материјали за корисници (облека, лекови, храна, хигиенски производи)	
				Промоција на сервисот	
				Патни трошоци	
				Раководење на сервисот (координатор)	
				Канцелариски трошоци	

АНЕКС 1 – Трошоци за исполнување на минималните стандарди за функционирање на специјализирани сервиси за заштита од родово засновано насилство и домашно насилство

Тип на специјализиран сервис за заштита од родово засновано насилство и семејно насилство	Буџет за воспоставување на сервисот	Опис на буџетот за отворање на сервисот	Трошоци за годишно одржување на сервисот	Опис на трошоците за годишно одржување на сервисот	Трошоци по клиент/ услуга
Центри за жртви на семејно насилство (засолништа)	335.9503 МКД	Опрема (столови, маси, телефони, кујна, сплани соби, сигурносна врата, интернет)	1.883.313 МКД (за 32 корисници годишно – секој корисник престојува во просек по 90 дена)	Режиски трошоци	94.166 МКД (по корисник за 90 дена)
		Реновирање на простор		Кирија	
		Обука на персонал		Хонорари за стручни лица	
		Изработка на правилници и книги за водење клиенти		Хонорари за негувателка за трет смена и викенди	
Материјали за корисници (облека, лекови, храна, хигиенски производи)					
Промоција на сервисот					
Патни трошоци					
Агенција за обезбедување					
Раководење на сервисот (координатор)					
Советувалиште за жртви на насилство и семејно насилство	189.600 МКД	Опрема (столови, маси, телефони, интернет)	2.219.481 МКД (за 204 корисници годишно)	Кирија	
		Реновирање на простор		Хонорари за стручни лица (социјален работник и/или психолог и психотерапевти)	
		Обука на персонал		Промоција на сервисот	
		Изработка на правилници и книги за водење клиенти		Патни трошоци	
Раководење на сервисот (координатор)					
Канцелариски трошоци					

АНЕКС 1 – Трошоци за исполнување на минималните стандарди за функционирање на специјализирани сервиси за заштита од родово засновано насилство и домашно насилство

Тип на специјализиран сервис за заштита од родово засновано насилство и семејно насилство	Буџет за воспоставување на сервисот	Опис на буџетот за отворање на сервисот	Трошоци за годишно одржување на сервисот	Опис на трошоците за годишно одржување на сервисот	Трошоци по клиент/ услуга
Советувалиште за сторители на насилство	172.800 МКД	Опрема (столови, маси, телефони, интернет)	1.298.055 МКД (за 96 корисници годишно)	Режиски трошоци	13.512 МКД (месечно за корисник)
		Реновирање на простор		Кирија	
		Обука на персонал		Хонорари за стручни лица (социјален работник и/или психолог и психотерапевти)	
		Изработка на правилници и книги за водење клиенти		Промоција на сервисот	
				Раководење на сервисот (координатор)	
Бесплатна правна помош за жртви на насилство и семејно насилство	107.600 МКД	Опрема (столови, маси, телефони, интернет)	1.489.383 МКД (за 960 правни услуги годишно)	Кирија	1.551 МКД (по услуга)
		Реновирање на простор		Хонорари за стручни лица (правник со положен правосуден испит и ангажирање на адвокат)	
		Обука на персонал		Промоција на сервисот	
		Изработка на правилници и книги за водење клиенти		Раководење на сервисот (координатор)	
				Канцелариски Трошоци	

АНЕКС 1 – Трошоци за исполнување на минималните стандарди за функционирање на специјализирани сервиси за заштита од родово засновано насилство и домашно насилство

Тип на специјализиран сервис за заштита од родово засновано насилство и семејно насилство	Буџет за воспоставување на сервисот	Опис на буџетот за отворање на сервисот	Трошоци за годишно одржување на сервисот	Опис на трошоците за годишно одржување на сервисот	Трошоци по клиент/ услуга
Кризен центар за жртви на сексуално насилство за советување, терапија и поврзување со други сервиси	172.800 МКД	Опрема (столови, маси, телефони, кујна, спални, сигурносна врата)	1.113.991 МКД (за 48 корисници годишно)	Режиски трошоци	23.208 МКД (месечно за корисник)
		Реновирање на простор		Кирија	
		Обука на персонал		Хонорари за стручни лица (социјален работник, психолог и/или стручно лице за работа со деца) и психотерапевти	
				Промоција на сервисот	
				Раководење на сервисот (координатор)	
	Изработка на правилници и книги за водење клиенти	Канцелариски трошоци			

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

364.63-027.553-055.2:[336.1+006(497.7)](047)

БОШКОВА, Наташа

Кои се основните инвестиции и минималните стандарди за обезбедување на заштита од родово засновано насилство и семејно насилство во Република Македонија? / [автор Наташа Бошкова]. - Скопје : ХЕРА - Асоцијација за здравствена едукација и истражување, 2019. - 16 стр. : табели ; 30 см

Публикацијата е во рамки на проектот: "Техничка помош на Владата и на организациите на граѓанското општество за решавање на недостатоците во обезбедувањето услуги и усогласување со минималните стандарди утврдени со Конвенцијата на Советот на Европа за спречување и борба против насилството врз жените и семејното насилство" во рамки на Регионалната програма на ЕУ и UN Women "Спречување на насилството врз жените и девојките: Имплементирање на норми - промена на ставови". - Фусноти кон текстот. - Содржи и: Анекс

ISBN 978-608-4859-15-4

а) Семејно насилство - Жени - Заштита - Обезбедување на финансиски средства и стандарди - Македонија - Истражувања COBISS.MK-ID 109684490
